

Naturvårdsverket
106 48 STOCKHOLM

Remiss av Naturvårdsverkets förslag till Uppföljning av skyddade områden i Sverige – Rapport med riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå (Dnr 310-5279-05 Nf)

Naturvårdsverket har översänt remiss av förslag till *Uppföljning av skyddade områden i Sverige* till Naturhistoriska riksmuseet för yttrande senast den 16 december.

Remissen finns tillgänglig i sin helhet på Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se – *Aktuellt – Remisser*.

Naturhistoriska riksmuseets yttrande

Naturhistoriska riksmuseet har med intresse tagit del av förslag till *Uppföljning av skyddade områden i Sverige*. Vi vill dock inledningsvis påpeka det olämpliga med den korta remisstiden, speciellt med hänsyn till tidsbrist och rapportens stora omfång. I vårt remissvar måste vi därför begränsa oss till de för museet mest angelägna frågorna och förslagen.

Naturhistoriska riksmuseet delar i huvudsak rapportens generella inriktning i syfte att beskriva riktlinjer för uppföljning i skyddade områden i Sverige.

Vi ställer oss även bakom syftet att ange strategier och riktlinjer för hur uppföljningsdata ska kunna samlas in, kvantifieras, lagras och utvärderas, då denna uppföljning av skyddade områden behövs för att kvalitetssäkra naturvårdsarbetet och för att öka kunskapen om hur effektiva de skyddade områdena är för att stoppa utarmningen av biologisk mångfald.

Vi finner det positivt att förslaget poängterar att uppföljning är en av grundstenarna i förvaltning av skyddade områden och en motor för naturvårdsarbetet, vilket även innebär att med detta verktyg kan eventuella brister i skötsel identifieras, uppmärksammas och åtgärdas.

Vi delar också ståndpunkten att nuvarande uppföljningssystem är behäftade med flera problem till följd av att bevarandemål saknas eller är bristfälliga i många områden, regionala och nationella sammanställningar om tillstånd, trender och jämförelser är svåra att genomföra, samt att det finns en stor risk att uppföljning enligt nuvarande system inte ger tillräckliga data för rapportering enligt EU:s art- och habitatdirektiv.

Synpunkter gällande uppföljning på artnivå

Under 10.1.2 *Uppföljningsmanualer* konstateras att samtliga manualer för uppföljning av naturtyper finns i fastställda versioner och för arter är det endast manualer för ryggradslösa djur och fisk som saknas.

Naturhistoriska riksmuseet vill med anledning av detta speciellt betona att såväl en manual (nationell undersökningstyp) för stormusslor som ett nationellt anpassat underlag till övervakning för denna grupp av ryggradslösa djur tagits fram på senare tid och bör därför även beaktas i rapporten. Se även: *Miljöövervakningsstrategi för stormusslor. Utveckling av nationell miljöövervakning för sötvattenslevande stormusslor*

<http://www.nrm.se/download/18.61d98c3a11a91af311a80001800/2008-1+Strategi+f%C3%B6r+stormusslor+2008.pdf>

Informationen bör tillföras under 3.5.2 *Arter med uppföljning av förekomst.*

Under 3.5.3 *Arter med obligatorisk uppföljning av livsmiljö* nämns fiskarten nissöga (*Cobitis taenia*), här kategoriserad som en svårinventerad art. Vi vill betona att en kvantitativ metod via notfiske i denna fiskarts strandnära habitat utprovats med framgång av Naturhistoriska riksmuseet. Metoden tillämpas under senare år även av flera länsstyrelser vid uppföljning av denna fiskart i skyddade områden. Se även: *Inventering av nissöga (Cobitis taenia) i Edsviken, Stockholms län, 2004. Basinventering inom Edsvikensamarbetet och Natura 2000.*

<http://www.nrm.se/download/18.1416bda210eb7cf4e7880008924/2004-1.pdf>

Bakgrund

Naturvårdsverket har utvecklat verktyg och system för uppföljning av skyddade områden, vilka redovisas i rapporten *Uppföljning av skyddade områden i Sverige*. Rapporten redovisar också riktlinjer för uppföljning i skyddade områden. Med skyddade områden menas i detta sammanhang nationalparker, naturreservat och Natura 2000-områden. Här beskrivs vidare processen för uppföljningsarbetet, samt goda exempel och bra erfarenheter på nyttan med uppföljning i skyddade områden.

Rapporten är indelad i tio kapitel. Kapitel 2-5 beskriver uppföljningssystemets olika delar. För länsstyrelserna är det särskilt viktigt att granska de förslag till riktlinjer som specificeras i kapitel 2.2., samt obligatorisk uppföljning som redovisas i kapitel 3. Naturvårdsverket är vidare intresserad av synpunkter på förslag till länsstyrelsernas process för uppföljningsarbetet, som beskrivs i kapitel 7.

Naturvårdsverket har sett över riktlinjerna för upprättande och användande av bevarandemål i skyddade områden och lämnar ett förslag till förändringar av dessa. Då riktlinjer för bevarandemål och uppföljning är intimt sammankopplade med varandra väljer Naturvårdsverket att genomföra remiss av dessa två förslag samtidigt.

Vem som beslutat

I detta ärende har överintendent Jan Olov Westerberg beslutat efter fördragning av naturvårdsintendent Stefan Lundberg.

Jan Olov Westerberg

Stefan Lundberg